

Het levensbelangrijke dansvirus

Dansen of je leven ervan af hangt. Iedere docent gebruikt die metafoor wel eens om leerlingen aan te moedigen tot het uiterste te gaan. Dance4Life roept iedereen op om te dansen alsof *andermans* leven ervan af hangt. Maar dan wél letterlijk. Voor een goed doel. De Zuid-Afrikaanse artistiek leider en choreograaf Gregory Vuyani Maqoma ondersteunt de actie, was even in Nederland en maakte tijd vrij voor Dans. Over zijn jeugd in Soweto, verboden repetities en het dansklimaat in zijn vaderland.

Op 27 november moet het allemaal gaan gebeuren: tijdens het grootste dance- en dansfeest allertijden dansen 40.000 jongeren tegelijkertijd in het Gelredome in Arnhem en in het Greenpoint Stadium in Kaapstad. Vijf uur lang non-stop, in het wit gekleed. Maar ook jongeren in Rusland, Frankrijk en Indonesië doen mee. De organisatie wil dit evenement iedere twee jaar herhalen en hoopt dat het feest zich als een dansvirus over de aarde verspreidt. Een mooie gedachte: het aidsvirus bestrijden met het dansvirus. Want daar gaat het om bij dit evenement: de aandacht vestigen op HIV en aids en geld inzamelen ter voor-koming en bestrijding ervan. Het geld is bestemd voor jongeren in de door HIV en aids meest getroffen werelddelen. Het Zuid-Afrikaanse dansgezelschap Vuyani Dance Theatre Company doneert 50 cent van elk verkocht kaartje van haar voorstelling *Somehow Delightful*, die dit najaar te zien is tijdens het Afrovibes festival.

Gregory Vuyani Maqoma is artistiek leider van zowel gezelschap als festival en was in juni een paar dagen in Nederland om het festival voor te bereiden. 'In Zuid-Afrika proberen we aids uit de taboesfeer te halen door er open over te zijn en er over te praten', vertelt hij. 'We erkennen dat er een probleem is, maar we hebben alle hulp nodig bij het oplossen ervan. Er zijn bij ons nog maar weinig mensen die openlijk durven zeggen dat ze aids hebben. De angst om verstoeten te worden door familie en vrienden is groot en reëel'.

dansen in de achtertuin

Op een snikhete lentedag, terwijl Nederland puffend naar het strand vlucht, werkt Maqoma een vol dagprogramma af. Op een terras in de schaduw vertelt hij over de invloed die dans had op zijn jeugd: 'In Zuid-Afrika dansen wij niet alleen op feesten, maar ook bij demonstraties en zelfs op begrafenissen. Ik groeide op in Soweto, een zwart town-ship.

'Van de televisie leerden we pasjes van Michael Jackson en George Michael'

Tijdens mijn tienerjaren in de jaren '80, was daar voor zwarte jongeren niets te doen. Er waren geen georganiseerde activiteiten. Ik was nog nooit in aanraking gekomen met een kunstencentrum waar lessen georganiseerd worden. Dat zoiets bestond, daarvan had ik geen flauw idee! We hielden onszelf van de straat door in de achtertuin toneel te spelen en te dansen, zo deed iedereen dat. Van de televisie leerden we pasjes van Michael Jackson en George Michael, die we dan mixten met onze traditionele dans. Ik was toen een jaar of twaalf.' Maqoma neemt een slok, denkt na en concludeert dan: 'Achteraf gezien was ik toen al bezig met choreografieren, maar daarvan was ik me toen natuurlijk niet bewust.'

verboden repetities

Nu de apartheid is afgeschaft, zijn er naast compleet zwarte of witte gezelschappen, ook gemixte groepen. Met het verschil dat de verdeling tussen zwart en wit nu tot stand komt door verschillen in danscultuur. 'De gezelschappen die traditionele Afrikaanse dans brengen zijn zwart, balletgezelschappen zijn wit. Hoewel, we hebben één balletgezelschap met zwarte dansers. Die dansen ook gewoon het zwanenmeer. Dat gezelschap is ooit opgezet om zwarte dansers de kans te geven zich te trainen in het dansen van klassieke balletten. In de tijd van de apartheid waren er wel artistiek leiders die een poging deden om zwarte en witte dansers te verenigen in één company.' Het gezelschap *Moving into dance* begon bijvoorbeeld ooit als voornamelijk wit gezelschap. De artistiek leider wilde ook zwarte dansers in haar gezelschap, en omdat dat verboden was, repeteerden ze 'ondergronds' in haar garage. In 1987 verhuisden ze voor de repetities naar een creation center, een centrum waar repetitie-ruimtes waren voor kunstbeoefening. Dat kon omdat dat creation center verbonden was aan een internationaal hotel, waar zowel zwarte als witte mensen logeerden. Op die manier viel het niet op dat er zwarte mensen in en uit liepen en naar de repetities kwamen. Maar op den duur verlieten de witte dansers het gezelschap onder druk van vrienden en familie, en tegenwoordig is het een volledig zwart gezelschap.

Maqoma merkt dat de belangstelling van de zwarte Afrikanen voor moderne dans de laatste jaren is gegroeid, mede door de verbeterde financiële situatie. 'Maar ik merk ook dat mijn werk makkelijk toegankelijk is voor die groep. Ze kunnen zich identificeren met de thema's. Voor balletgezelschappen die klassiek repertoire brengen is het nog steeds moeilijk om een

zwart publiek binnen te krijgen. Ik hoop dat het ooit zover komt dat mensen hier de keuze om voorstellingen te bezoeken kunnen baseren op hun interesse en niet op hun financiële situatie of omdat het te onveilig is op straat om 's avonds de deur uit te gaan.' •

Dance4Life

Deelname aan een multimediaal dance-event in Arnhem is de beloning voor elke scholier die er in slaagt 50 euro sponsorgeld voor Dance4Life te verzamelen. 67 scholen doen mee, in totaal zo'n 40.000 scholieren. Zes weken lang staat op hun school de aids-campagne centraal. Zo komen jongeren uit Zuid-Afrika vertellen over hun persoonlijke ervaringen met aids en krijgen de leerlingen en masse les in bodypercussie. De workshopleiders zijn gerenommeerde Nederlandse percussionisten, die daarvoor speciaal worden opgeleid door Afrikaanse bodypercussionisten. Drummen met je eigen lichaam in grote groepen tegelijk. Het kan niet anders of het dak gaat eraf! Ook dance- en dans-organisaties in Nederland organiseren acties om geld in te zamelen. Zo komen er dance4Life avonden in disco's, waarbij van elk verkocht kaartje 50 cent naar Dance4Life gaat. Het startsein van de campagne werd gegeven op 27 april, de dag dat Zuid-Afrika het tienjarig bestaan van haar democratie vierde. Op 27 november wordt de campagne afgesloten met het multimediale dance-event in Arnhem en Kaapstad en een live avondvullend tv-programma op Nederland 3.

Wil je in actie komen voor Dance4Life? Doneer op Giro 8050 te Amsterdam o.v.v. Dance4Life of bel 0900 1955 (10c pm). De opbrengsten gaan naar de organisaties Stop Aids Now! (een samenwerkingsverband van het Aids Fonds, Hivos, ICCO, Memisa en Novib) en WPF (World Population Foundation). Het geld wordt besteed aan lokale projecten over de hele wereld ter voorkoming en bestrijding van HIV en aids. Zie ook www.dance4life.com; e-mail info@4life.nl en www.dansweb.nl.

Afrovibes

Tien jaar geleden schafte Zuid-Afrika de apartheid af. In de vijfde editie van het AfroVibes festival laten Afrikaanse kunstenaars zien wat tien jaar vrijheid en democratie voor hen en voor Zuid-Afrika betekent. Het festival nodigde een team jonge kunstenaars uit Zuid-Afrika uit een programma samen te stellen met kunst uit Zuid-Afrika voor de Nederlandse bevolking: muziek, dans, toneel, muziektheater, film en fotografie. Wat je te zien krijgt is straight out of Africa. Voor het eerst krijgt het festival een voorpremière in Pretoria, Zuid-Afrika.

Choreograaf Gregory Vuyani Maqoma vertegenwoordigt met zijn choreografie de discipline dans. Hoofdprogramma van het festival is het multimedia muziektheaterstuk Somehow Delightful, door Maqoma speciaal voor het festival geschreven. In het stuk ontmoeten dans, muziek, beeldende kunst, toneel en film elkaar. Ketima is te zien in Den Haag (Korzo) op 23 september; Amsterdam (Theaterschool en Frascati) op 26 september; Eindhoven (Plaza Futura) op 29 september. Somehow Delightful is te zien in Amsterdam (Frascati) op 24 en 25 september; Den Haag (Regentes) op 1 en 2 oktober.

Zie ook : www.afrovibes.nl, afrovibe@xs4all.nl
www.vuyani.co.za, vuyani@artslink.co.za.